

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, Július' 25-dikán 1819.

Nagy Britannia.

Londoni Senator Wood oly jóvállást terjesztett Julius' 2-dikán a' Parlamentum' alsó háza' elejébe, hogy Kent Királyi Princznek adjanak hatalmat arra, hogy Castlebar nevű jószágát Lotteria által játszodhassa-el. Az ő jóvállásának hosszú beszéd által pártját fogta Hume nevű képviselő, melyben környülállásosan lebeszélte a' Princznek sok és nagy katonai érdemeit, 's hogy mind ezek mellett is a' Királytól az atyától 's még a' Parlamentumtól is melly sokféle kedvetlenségeket kénytelenített szenvedni. A' Ministerek ellenben úgy itéltek, hogy a' Princznek esztendőnként való jóvedelme 32,000 font Sterlingekre (320,000 forintokra) telvén, azzal megelégedhetik, és hogy illetlenség volna egy Kir. Princznek a' maga jószágát Lotteriára bocsátani. Ezen megjegyzések arra indították Woodot, hogy jóvállását vissza vegye.

Korokban 1500 személyekből álló népgyűlés oly határozást tett, hogy kérelmet kell terjeszteni a' Parlamentum' elejébe, azeránt, hogy az idegen Országokon utazó Anglusokra rendeljen adófizetést.

Július' 1-ső napján megtette Baronet Burdett azon jóvállását, melyhez jó darab időtől fogva készült, és a' melly nem egyébben állott, hanem a' miért nagyobbadon mostanság sok vidékeken a' nép is a' maga nyughatatlan gyűléseit

tarlotta, úgymint, az ügy nevezett *radicalis reformatzió*ért. Jóvállását ily szavak által fejezte-ki. *Meg kell határozni, hogy a' Parlamentum a' maga közelébbi üléseinek kezdetében a' népképviseletének állapotját vegye vizsgálás alá.* — Hoszszasan lerajzolta, hogy melly hibás legyen ezen képviseleti systemának mostani állapotja; nagy visszaélések tsusztak belé: — Legelőbbször az a' hiba történt, így okoskodik az Orátor, hogy a' képviselőknek választatásokban a' birtokra való tekintet elhatalmasodott, 's a' közönséges adózás' terhe egészen csak az emésztés' cikkelyeire hárított, melyből a' lett, hogy a' Ministérium ezért a' közönséges jó vélekedésből nagyobbadon kiesvén, hogy célzásait még is elérhesse, a' megrontás' systemájához folyamodott. Így lett továbbá, hogy a' Parlamentum a' háromféle hatalmakat úgy öszszezavarta, hogy ő benne a' végrehajtó hatalom is, 's a' törvénytévő is megtaláltatnának, 's mind ezekből a' következett, hogy a' három hatalmak között való egyenlő mérték, melly egy jó képviselettel bíró Ország-lásban elmulhatatlanul megkívántatik, megzavartatott, 's Oligarchia (kevés nagyobb fejek' uralkodása) vált belőlle. Ez a' megbomlott állapot pedig, még erősebb lábra kapott a' Királyi Hatalomnak a' Régens Princz személyében történt megszorittatása által. A' Király még csak 30 esztendőknél előtte is szabadon elosz-lathatta a' Parlamentumot, a' melly egy

nagyon fontos és hasznos elsőégi jussal: most ellenben már csak a' neve áll-fenn ezen eloszlatási jussnak; mint-hogy Hét esztendőknél eltelte alatt akár-hányszor eloszlattassanak, semmi újabb választások nem esvén, ismét mindenkor csak az előbbeni tagok gyűlnek össze a' tanácskozásra. Mi haszna tehát az eloszlatásnak? A' mi mostani Constitúciónk, Országlásunk, tsupa Aristokratia, minthogy a' Király a' fő Nemességnek helybehagyása nélkül semmit se' tehet, e' pedig a' maga szer felett való nagy hatalmát örökkönörökké meg fogja tartani, azért, hogy az ő véghetetlen vagyona, mellyen ez a' hatalom fundáltatik, a' Státusnak most fennálló intézetei 's ezek között kiváltképpen az Örököség' törvényei által, mind csak egy massában, egy familiai főnek hirtokában, és így kevés kezek között tartattatik. Jól éreztetik Angliában a' Constitúció' hibáji eltöröltetésének szükséges volta, 's azért kívántatott 's kívántatik ma is halható szóval: de az a' bajunk, hogy ezen hibák magok is Constitúció'vá lettek; csak azok a' kevesek, a' kik ezen hibákat nem érzik, ezek az exemptusok, a' kivétek; melyből a' következik, hogy a' változások, mellyeknek tétettetni kellene, mind csak a' fő Nemesség' és gazdagok' privilegiumait, tulajdonait, és így éppen azon személyeket érdekelné, kik magok a' Parlamentumban ülven, nékik magoknak kellene a' jobbitásokat tenni." — Végre a' törvénykezés' folyamatjára is leszállván az Orátor 's erről is nagyon szomorú rajzolatot tévén, ekképpen végezte beszédét: „Törvénykezésünk' tsigajárásának, 's a' *Sportulák'*, költségek' elgyőzhetetlen sokaságának köszönhetjük, úgy mond, hogy régi Anglus mondásunkat megváltoztatni, 's a' helyett, hogy, mint Constitúciónk kívánánná, ekképpen szollhatnánk: Mi az

„igasságot és kinek-kinek a' mi övé, kiszolgáltatni senki eránt nem leszünk késedelmesek, azt senkitől meg nem tagadjuk, és el nem adjuk — inkább ekképpen kell szollanunk: Mi az igasságnak kimondását mindenekre nézve nehézvé tesszük, a' szegénytől megtagadjuk, a' gazdagnak pedig drágán adjuk.“

Gondolni lehet, hogy Burdettnek azon Parlamentumi házban, mellyet méltatlannak lenni erőssíte arra, hogy a' népnek képét viselhesse, melly heves ellenkezőkkel kellett találania. Különösen kikelt ellene Wilmot nevű képviselő, így szollván: Az efféle újítások, hogy a' Parlamentum tagjai ne a' hetedik hanem minden esztendőben választassanak, hogy minden emberek választó jussal birjanak, 's több effélék, megigazítanak ugyan a' betűszótt hibákat, de egyszersmind magát a' Constitúció' a' Kamarákkal és a' thronussal egygyütt semmivé tennék. Okosság-é, egyeneség-é az ilyen tárgyakat oly szempillantásban feszegetni, vitatásra felhozni, midőn a' felingerelt nép az erőszakos változásokat támadásra czélzó gyülekezetekben sürgeti, 's a' mellyekben az ő ingerlőji néki egyenesen azt mondják: hogy a' nép' ellenségei, a' Fejedelmek, a' nemesség, 's a' papság? Már még a' halhatatlan Fox, az oppositzió' embe-re, megmondotta, hogy a' nép' képviselőjinek soha se' kell magokat a' közönséges vélekedés úgy nevezett tsalhatatlansága által elragadtatni engedni, sőt akár mik légyenek is sokaságnak minden napi kívánságai, nékik ezek között se' kell soha a' magok' szemeiket a' Státus' boldogságáról elfordítani." — Végre voksolás alá botsáttatván a' Burdett jóvállása, visszavetett, minthogy csak 53 oltalmazóji, és 159 ellenzőji találattak.

Angliának sőt Skotziának belső részein is folyvást tartatnak a' revolúziós öszszgyűlésezések; leginkább pedig Manchesterben, Leedsben, Stockportban, és Glasgowban, sőt Liverpoolban is, a' hol egy zendülés' alkalmatosságával verekedésre is került már a' dolog a' nép és a' Politzia között. Sőt Manchestertől nem messze Blackburn nevű kis városban még az aszszonyok is egygyesületet formáltak, oly czelzással, hogy a' Reformator társaságoknak határozásaikat minden lehető úton módokon elő segélljék, gyermekeiket a' szabadság' zabolátlanságaira oktassák, 's azoknak ifjú gyenge szíveiket a' most fennálló Országlás és Parlamentum eránt való gyűlölséggel megtöltsék. Azutolsót (a' Parlamentumot) a' magok kiadott proklamatiojokban, ily névvel illetik: a' mi tyrannus Országlásunk. Azzal is fenyegetődznek, hogy oly gyűlést fognak tartani, mint a' nép' salakja a' Spafielden 1817-ben tart volt, 's a' melynek alkalmatosságával a' nyughatatlanok' korifeusai magában a' belső városban is lármát csinálni mérészlettek, a' minthogy néhányak közülök éppen a' Börse' épületében fogattattak-el, az ő legfőbb ingerlőjök pedig, t. i. az ifjabb Watson, az elszökésre módot találván Amerikában keresett magának menedéket. Még a' helyet is megnevezik fenyegetődző jelentéseikben, azt mondván, hogy, mivel azolta a' Spafieldre házak építették, tehát most már a' város' közepén, az úgy nevezett Smithfielden, hol a' baromvásár szokott tartatni, fogják gyűléseiket tartani.

Nagyon ingerlő volt mostanság az a' gyűlés, mellyet Stockportban Jun. 28-dikán 12,000 békételen fabrikásmunkások tartottak. Elölülőjök volt Wolseley nevű S raffordshirei Baronet, a' ki nagyon anarchicus módon beszéllett

a' jelenlévőkhöz: — „En, úgy mond, magam is jelen voltam a' Párisi Bastillának lerontásán: ha tehát Frantzia Ország' szabadságáért tsatáztam, ne tsatázzak-é önn' hazám' szabadságáért? én, ki a' Világnak minden Bastilláját felfordítani kívánám? Minthogy feladott kérelmeink meg nem halgattatnak, magunknak kell egész reformálódást eszközteni. Tudom én, hogy vagynak ezen gyűlésben spionok is, de én megvetem őket, mint az Uraikat, a' Sidmouthokat, Castlereágokat, 's a' több tsudákat.“

Frantzia Ország.

Minekutánna a' Követek' kamarájának Biztossága azon kérelmet, mellyet 500 tanuló oda beadtak, 's a' melyben azt kerik, hogy az Országlószéknél eszközölje-ki, hogy a' közönséges tanulásra ügyelő Biztosságnak azon végzését, melly által ez a' Törvényes Fakultás' Dekányának magaviseletét helybehagyta, 's Professor Bavoux Urat a' tanítói székéből kitette, eltörölvén, Bavoux Urat ezen tanítói székbe tegye vissza — megvizsgálta volna, a' maga vélekedését Julius' 10-dikén a' Kamara' elejébe terjesztette, melly annyiban határozódik, hogy a' tanuló' kérelmét nem kell felvenni. A' tárgy hosszas vetekedésre szolgáltatott alkalmatosságot: de a' melynek vége tsakugyan a' lett, hogy a' tanuló' kérelme féretételett. Tsak Lafayette, Manuel, Hernoux, Corcelles, Chauvelin, és Daunou fogták pártjokat, 's tartottak mellettek oltalmazó beszédeket.

A' Király most S. Cloudban tölti a' nyári napokat, a' hova minden nap ki-megy hozzá dologra egyegy Minister. Dolgozás után pedig naponként sétálni megy ő Felsege hintóban.

Azt erőssitik a' Párisi levelek, hogy Maret (Bassanói Hertzeg) megnyerte, hogy Genévában lakhassék.

A' Belső Minister Decazes egy Reformatusokból 's Luteránusokból álló Biztosságot állított-fel, a' melly minden hónapban öszszegyülekezvén, a' Ministernek, mind azokról a' tárgyokról, mellyek ezen két féle hit' sorsosait illethetik 's nékiek hasznokra szolgálhatnak, utasításokat és jóvállásokat teszen. Nevezetes emberek említettnek a' tagok között, mint a' Követek' kamarájából Delessert, Güizot, és mások, 's a' Pairek' kamarájából is néhányak.

A' Blanchardné szerentsétlenségének okát, az újabb levelek ismét másképpen magyarázzák. Hogy a' rakétának a' golyobisra lett visszaesése által okoztathatott volna, azért nem látszik lehetségesnek lenni, hogy a' tüzi mesterség' alkotmánya, a' golyobison 's tsajkan alól 30 lábnyomnyira volt, 's a' tűzjáték már egészszen elvégeztetett vala, mikor a' golyobis meggyuladott. Hanem azt lehet gondolni, hogy Blanchardné már ekkor lefelé akarván ereszkedni, a' golyobis' szelelő lyukát szántszándékkal megnyitotta, hogy a' feszítő gőztől üresedjék, melyben ezen gőz, ily nagy magasságon (hozzá vetve a' föld' színe felett valami 300 ölnyire) még jobban feszeseávé, nagy sebességgel rohant ki 's az aszszony' kezében lévő kanócza tsapódván, ettől meggyuladott 's ezen gyuladás a' golyobis' belső részére is visszaterjedett, 's így gyújtotta-meg azt is. Ez a' 67-dik levegői útozása vala a' szerentsétlenségnek.

* * *

A' Párisi levelek a' Londoni Times Párisi levelezőjének ismét különböző-külömb leveleit közlik. Eggyik, a' melly Jun. 21-dikén iratott, leginkább ezen levelezések' irójával foglalatoskodik, a' ki mind ez ideig titokban maradott 's úgy is akar maradni; mindenek felett

pedig azt a' gyanút akarja magáról elláritani, hogy ő Ministerialis személy volna, azt mondván, hogy ilyeneknek irására nem kívántatik, hogy valaki Ministeri személy legyen, mert minden polgár bir azzal a' jussal, hogy vélekedéseit kiirhassa. Miért kellene ezen levelezéseknek éppen *Decazestól* folyni: hisze' ő ezek által több zürzavarba hozná magát, mint ellenségeit. Osztán hisze' eleintén is az Ultrák voltak azok, a' kik egész epéjeket egy Londoni homályos levél (az Új Times) által öntötték-ki világ' elejébe. Ezen megjegyzéseknek előrebotsáitása után leszál a' Times' Párisi levelezője a' Követek' kamarájának Jun. 19-dikén előfordult nevezetes ülésére, melyben Bignon nevű képviselőt a' Ministerek megszollították, hogy nyilatkoztassa-ki a' titkát. Azt erőssíti ezen levelező *Bignonról*, hogy, mivel a' Követek is számolni tartoznak azon beszédjekért, mellyet, tsak magok tetszése szerént és nem a' Kamara' határozásából nyomtattatnak-ki, ötet is Biró elejébe lehetne ezen titkának elhalgatásáért cizáltatni. Ez a' levelező egyéb eránt úgy itél, hogy akár mi mesterséggel éljenek Bignon ellen, belőlle ezen titkot soha ki nem fogják venni, minthogy ez az egész titok, a' mellyel való fenyegetőzés által ő ily nagy lármát csinált, tsupa semmi. Egyéb eránt tsakugyan tett, így folytatja szavait a' Times' Párisi levelezője, ez a' Jun. 19-dikei lármás ülés annyi hasznot, hogy napfényre hozta, hogy nem tsak az Ultráknak vagynak titkos társaságaik, hanem az Independenseknek is, még pedig éppen az Ország' szívében, Párisban, a' honnét a' magok ágazataikat minden Frantzia tartományokra kiterjesztik. Ezen Ultrák és Independensek, mint egy tojás a' másikkal, éppen úgy egygyetértének egymással abban, hogy a' mostani Országlásnak a' Constitúzió

által lett megerősödését mind kettőjük egyenlő türehetlenséggel szenvedik, 's mint látszik csak azért oltalmazták, hogy annál bizonyosabban fel-fordithassák, nyughatatlansággal égve sietvén azon jövő felé, mellyet telyességgel nem esmernek. Mitsoda erőt mutathat egy oly Országlószék, a' melly két *extremumoktól* szüntelenül ekképpen ostromol-
tatik? Mitsoda újabb meg újabb segedelmekre van szüntelenül szüksége két oly részrehajlás ellen, mellyek között mindenik, ha bár különböző célból is, megszűnés nélkül azon dolgozik, hogy Frantzia Országban a' dolgoknak mostani folyamotja állandóvá ne lehessen? 's a' többi."

A' Követek' kamarájában ismét a' Királyi jusoknak egygyik cikkelye felett vetélkedtek a' Ministerek és ezen kamarának némely tagjai. A' kérdés, melly a' Pairkamarában lefolyván, megerössítettvén, 's további megerössítettés végett a' Követek' kamarájába is leérkezvén, e' vala: hogy a' Királynak van-é a' Kamarák' meghatalmazása nélkül jussa, arra, hogy várakat és egyéb oltalmazó sántzokat katonai tanyákat, építtethessen? Manuel tagadta, hogy a' Constitúzió szerint minden feltétel nélkül, birna a' Király ezen jussal.

Minister De c a z e s pedig ily beszédet tartott a' Manuel megczáfoltatására: — „Nékem, úgy mond, nem sok munkába fog kerülni, az, hogy ezen Orátor Urat az ellenkezőről meggyőzzem. Az ő vélekedése szerint a' Constitúzió-
nak cikkelyei között kellene keresnünk, hogy valyon illeti-é a' Királyt a' hadakozás- és békességtsinálás' jussa? Én azt is erőssíthetném előrevalóképpen, hogy a' Királyt ezen jus úgy is illetné, ha a' Constitúzióban kifejeztetve nem találtatna. Vannak a' Frantziáknak oly szent törvényeik is a' thronusra nézve, mellyek nin-

tsenek 's nem is kívántatik, hogy meglegyenek a' Constitúzióban, minthogy ezen jusok már csak magokban is oda ragadva vagynak a' thronushoz. Így van a' dolog ezen jusok között a' legelsőrel, legszentebbel és leghasznosabbal, azzal, melly a' népeknek legelső és legbetsesebb, 's néki legnagyobb zálogul és kezességül szolgál, úgy mint a' thronusra való örökös követezés. E' nintsen kifejeztetve a' Constitúzióban, de még se' hiszem, hogy valaha valaki kétségbehozni, megtámodni, mérészlené. Így a' hadakozás és a' békességtsinálás' jussa is, ha bár a' Constitúzióban kifejeztetve nem volna is, kétségbe nem hozattathatik 's meg nem támodtathatik, azért, hogy már magában is oda ragadva van a' thronushoz. A' hadakozás' 's békességtsinálás' jussa pedig szükségesképpen magával hozza azt a' just is, hogy a' Király szárazon vizen megkívántató oltalmazási készületeket tétessen, követezésképpen, hogy várakat 's egyéb erősségeket építtethessen. Azt kérdezik némelyek, hogy hát ezen fő várost, a' Király, a' törvényhozó hatalomnak közbejövetele nélkül megerössíttethetné - é? Meg ám. Ezt kétségbe se' hozhatni. Ha Frantzia Országot az a' szerentsétlenség érné, a' mitől most, midőn a' maga Királyával örökre egygyesülve van, telyességgel nem félhet, hogy valamely új berontás (invasio) által fenyegettetne, ezen esetben a' fő város oltalmaztatni fogna; az oltalmazási intézeteket a' Király rendelné-el; 's a' polgárok vetélkedni fognának azon buzgóságban, hogy őtet segíthessék! Vagy azt kellene talám várni, hogy az ezen oltalmazást illető törvényjavallás a' Kamaráknak elejébe terjesztessék, ott vitatás alá vétettessék, 's az ellenség az alatt ezen fő városba is berontson? Ha találna is valamikor valamely szerentsétlenség követeznie abból, hogy a' Király ezen oltalmazási ké-

születeket megtétette, a' tsak a' Monarkhiai rendtartások resultatuma lenne, és azt sokkal nagyobb hasznok mulnak felelyul. A' Monarkhiai Országglás' tulajdon-ságai közzé tartozik az, hogy sok dolgok a' törvényhozó hatalomnak közbejövetele nélkül határozatassanak-meg. Az ellen is panaszkodnak némelyek, hogy a' Király a' hazaoltalmazása' dolgában arra is kibotsátkozott, hogy hirtelen 30,000 idegen katonákat (Helvétusokat) hívott-be a' hazába, pedig ezek a' magok sorsokat századoktól fogva öszszetsatolták a Frantzia Országéval, 's érettünk ontották véreket Fontenoynál, Wágrámnál és Austerlicznél. Ezeknek köztünk való léte egy olyan szomszéd nemzet' erántuk viseltető bizakodásának bizony-sága, melly a' maga Frantzia Országhoz vonzó hajlandóságát naponként inkább inkább mutatja. Vessék-li Uraságtok elméjékből azon félelmeskedéseket, melyeknek soha se' volt semmi fundamentoma, és soha se' is leszen. Használatos hatalom fog azon Felséges Dynastiának (Uralkodó familiának) kezében maradni, a' melly nekünk szüntelenül jó Királyokat mutatott elő, Tyrannust pedig soha nem."

A' Manuel erősztésének tsak Lafayette, Chauvelin, Constant, Argenson, Perreau, és Daunou fogván pártját, a' Ministerek' jóvallása ezen kamarában is megerősítetett.

E l e g y e s D o l g o k .

A' levegői hajózás, *Robertsonnak* megjegyzése szerint, már ezeket fosztotta-meg életjéktől: *Pilastre du Rosiert*, *Romain* Bononiában, Gróf *Czambecca-*

rit, Olivarit Orleansban, 's most *Blanchardnet* Párisban.

A' *Journal des Debats* szerint egy kis igazságtalanságot követtek-el az Újság-írók a' Tsillagvisgálókka, azzal vádolván, hogy előre meg nem mondták volna a' mostani Üstökös-tsillagnak megjelenését; mert azt erőssíti a' nevezett újság, hogy Berry Királyi Hertzezné már ezelőtt egy hónappal mondta *Laplace* Urnak, hogy a' Palermói tsillagnező toronyban előre megjelentették volt, hogy Julius' elején Üstökös-tsillag fog láttatni.

B é t s .

Császár és Király ő Felsége kegyelmesen méltóztatott a' Bétsi Universitás-nál felsőbb Anatomia és Physiologia Professorát *Prohaska György* Urat, egész fizetéssel's szálláspénzel együtt nyugodalomra botsátván, sok esztendeig való hasznos tanítási szolgálataja 's kiadott jó könyvei által szerzett érdemeiért, a' Leopold Rendje' Vitézi keresztjével is, minden taksafizetés nélkül, megtisztelni.

Császár és Király ő Felsége méltóztatott *Herbay Miklós* Urat, Császár Regementjebéli első Kapitányt, harmintz esztendeig való hűséges katonai szolgálataira való tekintetből, Erdélyi Nemes-séggel 's ezen megtisztelő nevezettel, *Harczári Nemes*, minden taksakivánás nélkül, kegyelmesen megajándékozni.

* * *

Portugalliai Oberstlieutenant *Feldner* Ur azzal az örvendetes hírrel érkezett-meg a' Brasiliai Udvartól Felséges Urunkhoz, hogy kedves leánya, a' Királyi Koronaörökösne, *Leopoldina Cs.* Pó Hertzegeasszony, April. 4-dikén szeren-tésesen szult.

S z á z f o r i n t C o n v e n t i ó s p é n z é r t a d t a k V á l t ó c z é d u l á b a n : —

Julius' 20-dikán 247 $\frac{1}{3}$ — 21-dikén 247 $\frac{1}{4}$ — 22-dikén 247 — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok:

Magyar Ország.

Nagy-Szombathból Jul. 7-dikén. Egynéhány hetek előtt *Hrntscharowicz* nevű szomszéd faluban közel a' templomhoz 3 leányt ért a' menykő éppen akkor, midőn az égiháború ellen harangoztak. Ketteje életre hozatott; de a' harmadikat nem lehetett feléleszteni. Ez a' falusi Molnár leánya volt, kinek minden gyermekei szerentsétlenül múltának ki. A' legidősebb, egy szép leányka, a' ház tetéről esett le 's szörnyű halált halt; a' fiját a' malom kereke törte össze, 's ím az utolsó a' menykő által hala meg.

* * *

Budán e' folyó hónap' 4-dikén tartotta a' Királyi megerősítéssel bíró Penziós-Intézet Követsége, Mélt. K. Magyar Helytartótanátsbeli Tanácsos és Szent István Király Rendjének Vitéze Borsodi Latinovics János Úr előtülése alatt szokott gyűlését, melyben a' múlt 1818-dik eszt. Julius hónapjának 26-dik napjától fogva a' fent írt napig elő fordult tárgyak előterjesztettek és vizsgálat alá vétettek. Melly szerént a' nevezett idő alatt ezen Tisztviselők, Özvegyek, és Árvák számára állittatott jóltévő Intézet 40 új tagokkal nevedett, mellyekkel együtt áll az egész 537 Tagokból. Az Intézet vagyona eddig 262,025 for. 41 $\frac{1}{2}$ xr. ből áll. Az 1-ső és 2-dik osztálybeli 100, 150, 200, 300, és 400 forintokból álló Penziókkal élnek 5 elerőtlenedett 's szolgálatra alkalmatlan Tagok, 65 Özvegyek és 15 Árvák.

* * *

Az Üstökös-tsillagokról közönségesen.

Minthogy nevezetes Üstökös-tsillag jelent meg újlag az Égen; nem lehet

részvétellel nem venni az eddig megjelent Üstökösökről, és azoknak megjelenéseknek az időjárására való befolyásokról szolló következő tudósítást, melly a' Pilgram Időtudomány hihetőségéről való vizsgálatiból vétetett. — Az első Üstökös-tsillag, mellyről az írások emlékeznek Krisztus Urunk születése előtt 2312-ben jelent meg. Ez az egész égijegykerületet megvilágosította. Ezen időtől fogva Krisztus születéséig 78 Üstökösökről tétetik emlékezet, mellyek között egy 2024-ben jelent meg, és 65 nap alatt három égijegyet futott bé; egy másik 480-ban, midőn Xerxes Görög Országba ment; egy más újra 451-ben 60 napig látszott az Athenei nagy pestis előtt. 375-ban egy Üstökösnek fénybe befogta az ég harmadrészét, ez kelet felől nyugot felé tartott, 's az Orion övében enyészett el; 150-ben megvilágosította egy az éjtszakákat, 's olly nagynak látszott mint a' nap. Az utolsó ezen Időszakaszban Krisztus születésének esztendejében jelent meg. Erről azt tarják, hogy megjövendölte a' Római Szibylla 's tudtára adta Augustus Tsászárnak, hogy az által egy gyermek születetnék, melly ő nálla hatalmasabb lenne, 's általa imádatni fogna. Krisztus Urunk születése után az 1-ső esztendőben ismét jelent meg egy, de csak harmad napig látszott. Az ezután következők láttattak a' 12, 14, 16, 17, 46, 48, az 51, 56, 57, a' 60 (ez hat holnapig volt látható), 61, 62, 66, 68, 69, 70, 72-ikesztendőkben. 340-ben iszonyú nagy Üstökös-tsillag jelent meg, melly 6 hónapig látszott; 363- és 367-ben nappal látható Üstökösök jelentek meg; 405-ben jelent meg az eddig láttattak között a' legnagyobb Üstökös, melly kard forma volt; 453-ban több Üstökösöket lehetett látni; 1009-ben egy rendkívül való nagysá-

gú, a' legnagyobb gerendához hasonlítható Üstökös jelent meg; 1066 egy hold forma nagyságú, 14 éjtszakákon által világolt, mellynek farkának nevedésével teste fogyott; 1268-ben igen nagy, fényes délben is láthatott Üstökös jelent volt meg; 1450-ben egy kard formájú az előtte elmenő holdat meghomályosította; 1556-ban egy barna és egy veres; két esztendőre ismét kettő jelent meg, mellyeknek elsőjétől félt V-dik Károly Császár, másodikat halála postája gyanánt nézte. 1529-ben 4 Üstökös-tsillagok láttattak, mellyek által ellenben voltak egymással, 's farkaikat a' 4 világrészek felé fordították. Tsudálkozik Pilgram, hogy nem ezeknek tulajdonított a' Béts megszállása. Az újabb időkben számtalanok valának az Üstökösök, úgy hogy minden 2-dik, vagy 3-dik esztendőben lehetett egyet látni, de pusztá szemmel nem min egyiket.

Az időjárásra nézve úgy találtatott, hogy semmi bizonyost nem lehet az Üstökösök megjelenésekből következtetni. 295 Üstökös-tsillagos esztendők között 60-ban hideg, 22-ben mértékletes, 213-ban rendes telek voltak. Tovább úgy van a' hihetőség, mint 11 — 1-hez hogy nem hideg, és mint 58 — 1-hez, hogy meleg tavasz légyen. Hasonlóképpen van a' dolog a' nyárra nézve is. Hihető továbbá, hogy az Üstökös-tsillagos esztendőben több szélveszek, menydörgések, jégcsők, és éjszaki fények legyenek, mint másokban, mert a' 295 Üstökös-tsillagos esztendőkben a' hihetőségnek 100 esztendei általjában való számolása szerint 67 esztendőben erős szélnek kellett volna lenni, de 77 volt, továbbá 51 nagy meny-

dörgések helyett 65, 's 34 nagy jégcső helyett 36, és 30 esztendőbéli éjszaki fény helyett 37 volt. Általjában hihető az is, hogy az Üstökös-tsillagos esztendő terméketlenebb, mert a' 295 Üstökös-tsillagos esztendőkben 20 termékeny (13 helyett) 's 105 terméketlen (80 helyett) 27 jó bortermő (20 helyett) 34 rossz bortermő (30 helyett) esztendők voltak. Ragadó nyavalya, marhadög, és bogarak többször mutatták ugyan magokat az Üstökös-tsillagos esztendőkben, mint máskor; de még is hihetőbb az egészséges mint a' pestises esztendő. Földindulás több volt mint az általános számlálás szerint kellett volna lenni: de kevesebb volt a' tűzokádó hegyek kitörése, mert 61 földrengés helyett 91 volt; a' Vesuv 14 helyett 15-ször, az Etna ellenben 20 helyett csak 13-szor, a' Hekla 3 helyett 6-szor, más Volkánok 4 helyett 6-szor tüzeltek. Ezen észrevételeknél fogva nem lehet tagadni, hogy az Üstökös-tsillagoknak a' földre befolyások ne lenne, de a' melly olly tsekély, hogy hihetőbb a' rendes mint a' rendetlen esztendőnek léte.

* * *

H í r d e t é s.

A' legközelebb jövő Lőrincz napi Debretzeni vásárkor fog ugyan csak Debretzenben a' Német-útszában, a' Veresmarti Ház kótyavetyén eladattatni. Ez a' Ház úgy fekszik a' megnevezett útszának felső részén, hogy az udvara három útszára szabad: a' melly fekvésnél fogva ez az udvar igen alkalmas arra, hogy rajta a' legjövédelmesebb épületek tétessenek. A' kótyavetye fog tartatni a' vásár hetiben Hétfőn dél után.

* * *

Jobbitás. — A' VI-dik számú Kurírnak 47-dik lapján a' 2-dik hasáboldal 7-dik sorában Grillus-Locusta Vesicavorans helyett olvasd: Gryllus Verrucivorus Locusta Verrucivora.